

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

แนวทางการควบคุม กำกับ ป้องกันการเกิดไฟไหม้บ่อขยะ และคำแนะนำสำหรับประชาชนในการป้องกัน ลดความเสี่ยงสุขภาพจากกรณีไฟไหม้บ่อขยะ

สถานการณ์ไฟไหม้บ่อขยะ ส่งผลให้เกิดควันไฟ เขม่า เถ้า และฝุ่นละอองที่มีการปนเปื้อนสารมลพิษจากการเผาไหม้กองขยะที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชน ทำให้เกิดภาวะเจ็บป่วย โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยงกลุ่มเปราะบาง ทั้งผู้สูงอายุ เด็กเล็ก และผู้ป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจ ตลอดจนผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อาทิ การปนเปื้อนสารมลพิษจากน้ำชะขยะลงสู่สิ่งแวดล้อม ปัญหามลพิษอากาศ ก่อให้เกิดฝุ่นละอองขนาดเล็ก และก๊าซพิษต่าง ๆ เช่น ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ ก๊าซไนโตรเจนออกไซด์ ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ก๊าซไฮโดรเจนคลอไรด์ เป็นต้น ดังนั้น จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งในการเร่งกำหนดมาตรการควบคุม ป้องกัน และกำหนดแนวทางไม่ให้เกิดปัญหาไฟไหม้บ่อขยะในพื้นที่ เพื่อลดความเสี่ยงสุขภาพประชาชน พร้อมทั้งสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการให้บริการคุ้มครองด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบในพื้นที่

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ให้ความสำคัญกับการสถานการณ์ไฟไหม้บ่อขยะดังกล่าว เนื่องจากเป็นเหตุการณ์ที่กระทบต่อการดำรงชีวิต ส่งผลกระทบต่อสภาวะทางสุขภาพประชาชน จึงขอความร่วมมือหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแล ควบคุม กำกับการบริหารจัดการบ่อขยะ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามมาตรการและแนวทางดูแลสุขลักษณะ และจัดการบ่อกำจัดขยะในพื้นที่รับผิดชอบให้เป็นไปตามกฎกระทรวงสุลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๐ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนปฏิบัติตามมาตรการเสริมแนวทางการควบคุม กำกับ ป้องกันการเกิดไฟไหม้บ่อขยะ สำหรับเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

๑. แนวทางการควบคุม กำกับ ป้องกันการเกิดไฟไหม้บ่อขยะ สำหรับเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ๑) มีการสำรวจข้อมูลบ่อขยะ ลักษณะ หรือรูปแบบของบ่อขยะที่มีในพื้นที่รับผิดชอบให้เป็นปัจจุบัน เพื่อให้เห็นถึงขอบเขต และแผนที่ความเสี่ยงสุขภาพจากปัญหาบ่อขยะในพื้นที่ นำไปสู่การบังคับใช้กฎหมาย
- ในการดูแลสุลักษณะและจัดการบ่อขยะตามมาตรฐานให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อป้องกันการเกิดไฟไหม้
- ๒) มีการป้องกันการเข้าพื้นที่ โดยการปิดกั้นพื้นที่บ่อขยะโดยรอบ จัดให้มีรั้วรอบขอบชิด
- ๓) มีพื้นที่กันชนโดยรอบ เพื่อป้องกันไฟลุกลามเข้ามาจากภายนอก
- ๔) จัดให้มีผู้ควบคุม ดูแล เผ่าระวัง หรือหน่วยงานรักษาความปลอดภัยในพื้นที่บ่อขยะ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง
- ๕) มีการบันทึกคนเข้าออกพื้นที่ เพื่อป้องกันไม่ให้มีบุคคลภายนอกเข้ามาในพื้นที่ อันอาจก่อประกายไฟจนเป็นเหตุให้เกิดไฟไหม้บ่อขยะ
- ๖) มีการตรวจตราบ่อขยะโดยรอบทุกวัน และมีการคัดแยกขยะพลาสติกก่อนการกำจัด
- ๗) มีการตรวจสอบควันไฟในบ่อขยะเป็นประจำ
- ๘) จัดให้มีการปิดคลุมขยะหลังจากการเทกองในแต่ละวันโดยรอบ และมีกลไกควบคุม กำกับ ให้มีการฝังกลบขยะตามหลักสุขาภิบาล เพื่อป้องกันไม่ให้ขยะปลิวกระจายไปทั่วบริเวณ อาจทำให้เกิดแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์และแมลงพาหะนำโรคได้
- ๙) ติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงที่เพียงพอและเหมาะสม พร้อมมีป้ายเตือนห้ามสูบบุหรี่ หรือห้ามจุดไฟ และจัดให้มีระบบป้องกันเพลิงไหม้ที่มีการดำเนินการให้อยู่ในสภาพดีตลอดเวลา
- ๑๐) มีกระบวนการแจ้งเตือนภัยประชาชนเมื่อเกิดเหตุไฟไหม้บ่อขยะ เพื่อให้ประชาชนรับรู้และหาทางหลีกเลี่ยง ป้องกันตนเองและครอบครัวจากปัญหาควันไฟ ฝุ่นละอองจากการเผาไหม้ได้ทันทั่วทั้ง

๒. คำแนะนำสำหรับประชาชนในการป้องกัน ดูแลตนเอง ลดความเสี่ยงสุขภาพจากกรณีไฟไหม้บ่อขยะ

- ๑) ติดตามข่าวสาร สถานการณ์การแจ้งเตือนจากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการปฏิบัติตามคำแนะนำอย่างเคร่งครัด
- ๒) หลีกเลี่ยงการออกนอกอาคารและบ้านเรือน ปิดประตู หน้าต่างให้มิดชิด เพื่อป้องกันควันไฟ เขม่า เถ้า และฝุ่นละอองขนาดเล็กเข้าภายในอาคาร บ้านเรือน และให้สวมสวมหน้ากากชนิดป้องกันฝุ่นละออง และก๊าซพิษ เพื่อลดความเสี่ยงจากการสูดดมควันไฟ เขม่า เถ้า และฝุ่นละอองขนาดเล็กที่มีการปนเปื้อนของสารพิษต่าง ๆ
- ๓) กรณีที่จำเป็นต้องอยู่ใกล้สถานที่เกิดเหตุ ควรอยู่เหนือลม และสวมหน้ากากชนิดป้องกันฝุ่นละอองและก๊าซพิษ ลดการสูดดมควันไฟ เขม่า เถ้า ฝุ่นละอองขนาดเล็กเข้าสู่ร่างกาย และควรจำกัดเวลาในการอยู่นอกอาคาร บ้านเรือน เพื่อลดการสูดดมกลิ่นเหม็นจากควันไฟ เขม่า เถ้า และฝุ่นต่าง ๆ เข้าสู่ร่างกาย
- ๔) กรณีหน่วยงานภาครัฐ มีการแจ้งเตือนให้อพยพออกจากบ้านเรือน ให้ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่อย่างเคร่งครัด เพื่อลดความเสี่ยง ป้องกันอุบัติเหตุซ้ำซ้อนจากไฟไหม้ที่ลุกลาม
- ๕) สังเกตอาการตนเองและคนในครอบครัวอย่างใกล้ชิด หากมีอาการผิดปกติรุนแรง เช่น ไอถี่ หายใจลำบาก แน่นหรือเจ็บหน้าอก ระคายเคืองตา จมูก คลื่นไส้ เหนื่อยง่าย ให้รีบแจ้งเจ้าหน้าที่และไปพบแพทย์ทันที
- ๖) เมื่อเหตุการณ์เข้าสู่ภาวะปกติ หรือไม่ได้กลิ่นควันไฟ ให้เปิดประตู หน้าต่าง เพื่อระบายอากาศ และทำความสะอาดบ้าน เครื่องใช้ ที่นอน ผ้าม่าน สิ่งของต่าง ๆ ให้สะอาดทันที เพื่อไม่ให้มีสารพิษตกค้างสะสมในบ้าน
- ๗) หมั่นสังเกตความผิดปกติที่เกิดขึ้นในพื้นที่บ่อขยะ หากพบควันไฟ ประกายไฟ หรือเปลวไฟ ให้รีบโทรแจ้งเจ้าหน้าที่ในพื้นที่โดยเร็วที่สุด เพื่อให้หน่วยงานเข้าเผชิญเหตุ และเร่งดับไฟไหม้ในบ่อขยะได้อย่างทันท่วงที ลดการลุกลามลดปัญหาควันไฟและฝุ่นละอองขนาดเล็ก ทำให้เกิดความเสี่ยงที่น้อยที่สุดกับประชาชน
- ๘) ผู้ที่เป็นกลุ่มเสี่ยงกลุ่มเปราะบาง ได้แก่ เด็กเล็ก ผู้สูงอายุ หญิงตั้งครรภ์ หรือผู้ที่มีโรคประจำตัวเกี่ยวกับระบบทางเดินทางเดินหายใจ และโรคหัวใจและหลอดเลือด เตรียมยาให้พร้อม และสังเกตอาการผิดปกติ หากมีปัญหาสุขภาพให้รีบแจ้งเจ้าหน้าที่ หรือไปพบแพทย์ทันที

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTHกรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTHกรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม ลดผลกระทบต่อสุขภาพ

กรณีไฟไหม้บ่อขยะ

ปัญหาการเกิดไฟไหม้บ่อขยะในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่ขาดการควบคุมดูแลที่เหมาะสม ได้แก่ สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบเทกอง หรือสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบฝังกลบโดยไม่มีการควบคุม รวมทั้งบ่อขยะเอกชน ไฟไหม้บ่อขยะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น เกิดฝุ่นละออง ก๊าซพิษ การปนเปื้อนสารเคมีและโลหะหนักต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อม และส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน เช่น โรคระบบทางเดินหายใจ การได้รับสัมผัสสารเคมีหรือก๊าซพิษจากควันไฟ

แนวปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ ด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม

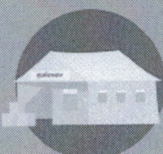
ประเมินสถานการณ์และความเสี่ยงในพื้นที่ ได้แก่ ข้อมูลประชากรกลุ่มเสี่ยง ระดับความรุนแรงของสารมลพิษและความเสี่ยงสุขภาพ เพื่อเตรียมความพร้อมให้การช่วยเหลือ

จัดเตรียมและสนับสนุนวัสดุหรือเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ให้ประชาชนกลุ่มเสี่ยงที่ได้รับผลกระทบ

จัดเตรียมอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้น และอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้พร้อมใช้งาน

กรณีเปิดศูนย์อพยพ หรือศูนย์พักพิงชั่วคราว ให้ประเมินและเฝ้าระวังด้านสุขภาพ สุขอนามัย และอนามัยสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การจัดการขยะ ส่วนสิ่งปฏิกูล การสุขาภิบาลอาหารและน้ำ

แนวปฏิบัติ สำหรับประชาชน

ติดตามข่าวสาร สถานการณ์การแจ้งเตือนภัยสุขภาพจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติตามคำแนะนำอย่างเคร่งครัด

หลีกเลี่ยงการออกนอกอาคาร หากจำเป็นต้องสวมหน้ากากป้องกันสารเคมี หรือหน้ากากป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก เพื่อลดความเสี่ยงจากสารพิษ

กรณีหน่วยงานมีการแจ้งเตือนอพยพให้รีบอพยพไปอยู่ในที่ปลอดภัยทันที หลีกเลี่ยงการอยู่นอกอาคาร

ดูแลและเฝ้าระวังสุขภาพกลุ่มเสี่ยง กลุ่มเปราะบางภายในบ้าน ได้แก่ ผู้สูงอายุ เด็กเล็ก หญิงตั้งครรภ์ และผู้มีปัญหาโรคระบบทางเดินหายใจ หากมีอาการผิดปกติให้ไปพบแพทย์ทันที

ข้อมูลความรู้โดย : กองอนามัยฉุกเฉิน กรมอนามัย
ออกแบบผลิตสื่อโดย : กองอนามัยฉุกเฉิน กรมอนามัย

สายด่วนกรมอนามัย
1 4 7 8
กรมอนามัยส่งเสริมให้คนไทยสุขภาพดี

ติดตามสาระความรู้สุขภาพได้ที่
AnamaiMedia
สื่อมวลชนเดียวกรมอนามัย

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTHกรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTHกรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

อันตรายจากสารพิษที่มาจาก ไฟไหม้บ่อขยะ

การเกิดไฟไหม้บ่อขยะ ก่อให้เกิดควันและสารพิษแบบเฉียบพลัน เช่น ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ ก๊าซซิลเฟอร์ไดออกไซด์ ก๊าซไฮโดรเจนคลอไรด์ และฝุ่นละอองขนาดเล็ก เป็นต้น ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ

ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์

คุณลักษณะ: สารเคมี

เป็นก๊าซไม่มีสี ไม่มีกลิ่น ไร้เหยติไฟได้ง่าย
มีผลกระทบต่อสุขภาพรุนแรง

ผลกระทบต่อสุขภาพเฉียบพลัน

สัมผัสทางดวงตา เกิดการระคายเคืองตา ตาแดง

สัมผัสทางการหายใจ ทำให้หายใจหอบ มึนงง ปวดหัว
คลื่นไส้ อาเจียน อ่อนแรงเป็นตะคริว ตัวกระตุก

สัมผัสทางผิวหนัง เกิดอาการคันและแสบผิวหนัง

ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์

คุณลักษณะ: สารเคมี

ก๊าซพิษ มีฤทธิ์กัดกร่อน มีผลกระทบต่อสุขภาพรุนแรง

ผลกระทบต่อสุขภาพเฉียบพลัน

สัมผัสทางดวงตา เกิดการระคายเคืองตา ตาแดง

สัมผัสทางการหายใจ ทำให้เกิดการระคายเคือง
ต่อระบบทางเดินหายใจ หายใจเร็ว หายใจถี่ ไอ

สัมผัสทางผิวหนัง เกิดอาการคัน เป็นผื่นแดง โหน้

ก๊าซไฮโดรเจนคลอไรด์

คุณลักษณะ: สารเคมี

เป็นก๊าซพิษ มีความเป็นกรด ไม่มีสี มีกลิ่นฉุน

ผลกระทบต่อสุขภาพเฉียบพลัน

สัมผัสทางดวงตา ตาแดง เกิดการระคายเคืองตา
ส่งผลต่อการมองเห็น

สัมผัสทางการหายใจ ทำให้เกิดการระคายเคืองจมูก
และระบบทางเดินหายใจ หายใจหอบ หายใจถี่

สัมผัสทางผิวหนังเกิดอาการคัน ผิวหนังเป็นผื่นแดง

ฝุ่นละอองขนาดเล็ก

คุณลักษณะ: สารเคมี

อนุภาคแขวนลอยในอากาศ ก้างขนาดเล็กมาก ๆ สามารถ
เข้าสู่ร่างกายในระดับถุงลม ระบบไหลเวียนโลหิต และอวัยวะอื่น

ผลกระทบต่อสุขภาพเฉียบพลัน

เพิ่มความเสี่ยงเกิดโรคระบบทางเดินหายใจ
กระตุ้นภาวะโรคหอบ หืด ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ
และโรคเส้นเลือดในสมอง

ข้อมูลความรู้โดย : กองอนามัยฉุกเฉิน กรมอนามัย
ออกแบบผลิตสื่อโดย : กองอนามัยฉุกเฉิน กรมอนามัย

สายด่วนกรมอนามัย

1 4 7 8

กรมอนามัยส่งเสริมให้คนไทยสุขภาพดี

ติดตามสาระความรู้สุขภาพได้ที่

AnamaiMedia

สื่อมวลชนเดียวกรมอนามัย

